

Arbejdsrettens dom af 13. november 1986 i sag nr. 10.669:

 Kommunedata I/S (Irsagf. Erik Christoffersen)
 mod
 Landsforeningen Prosa for PROSA/KMD (adv.
 Chr. Harlang).

Dommere: Bangert (retsformand), Bredmose, Agner Christensen, Gade, Arnold Hansen, Nyløkke Jørgensen og Spang-Hanssen.

Under denne sag har Kommunedata I/S indklaget Landsforeningen Prosa for PROSA/KMD for Arbejdsretten for overenskomstbrud ved at stå bag en annonce, der blev indrykket i dagspressen.

Sagens nærmere omstændigheder er efter det oplyste følgende:

Den 17. maj 1985 udsendtes følgende pressemeddelelse:

»PRESSEMEDDELELSE
 330 EDB-FOLK SØGER VÆK FRA KOMMUNEDATA.

De 330 PROSA-medlemmer på Kommunedata er nu så trøtte af lønforholdene på arbejdspladsen, at de gennem annoncer tilbyder deres arbejdskraft til andre EDB-virksomheder. Kommunedata havde allerede inden overenskomstfornyelsen et lønefterslæb på ca. 10% i forhold til det øvrige EDB-arbejdsmarked.

»Kommunedata har gennem de sidste 1-2 år oplevet en personaleafgang specielt blandt personale med EDB-teknisk viden, der, hvis den fortsætter, vil være en trussel mod virksomhedens evne til at løse sine opgaver inden for de aftalte tids- og kvalitetsmæssige rammer.«

Således kan man læse i Kommunedatas (kommunernes og amternes EDB-central) årsnotat 1984.

På trods af denne erkendelse har Kommunedatas bestyrelse ikke ønsket at rette op på lønforholdene ved de netop overståede overenskomstforhandlinger. Kommunedata har tilbudt 3½% svarende til den ramme, regeringen har henstillet, at det private arbejdsmarked skal holde sig indenfor. Desuden har Kommunedata tilbudt at konvertere medarbejdernes pensionsbidrag på 4% til et løntillæg. Men dette kan ikke rette op på lønefterslæbet, der efter overenskomstfornyelserne er blevet yderligere forøget i forhold til det øvrige EDB-arbejdsmarked, hvor lønrammen de fleste steder allerede er sprængt.

Kommunedata havde før regeringsindgrebet muligheden for at redde arbejdspladsen – men benyttede ikke denne mulighed.

Kommunedatas repræsentantskab mødes d. 23-24/5. PROSA-medlemmerne har derfor skrevet til repræsentantskabets medlemmer og gjort dem opmærksom på, at de stadig har muligheden for at redde Kommunedata som arbejdsplads. Ingen andre private arbejdsgivere tager regeringens lønramme alvorligt – så hvorfor skal Kommunedata?

Efterspørgslen efter EDB-folk på det øvrige arbejdsmarked er i øjeblikket større end nogensinde. Hvis repræsentantskabet ikke benytter muligheden for at diktere Kommunedatas bestyrelse og ledelse en større lønimødekommehed, vil Kommunedata i løbet af kort tid blive drænet for EDB-folk.

Kontakt for uddybning: Niels Agger, fællestillidsmand. Tlf. 01 37 40 75.«

I Politiken og Jyllandsposten for den 19. maj 1985 var indrykket en annonce med følgende indhold:

»300 dygtige EDB-folk søger nye arbejdsgivere. Vi er godt 300 EDB-specialister i Kommunedata I/S. Kommunedata ejes af Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen og har end nu ca. 1400 ansatte.

Da virksomhedens ledelse gør vores arbejds

plads mindre og mindre attraktiv, stiller vi hermed vores arbejdskraft til disposition for Dem.

VI HAR:

- uddannelse til at dække et bredt spektrum af EDB-funktioner, som f.eks. programmører, planlæggere, analytikere, operatører og driftspersonale
 - erfaring i udvikling og drift af store standardsystemer på IBM-maskiner og/eller udvikling af systemer til mini- og mikroanlæg af forskellig slags
 - mange ældre og forskellig anciennitet
 - bopæl i Aalborg, Århus, Odense og København.
- Og vi er kede af at arbejde for en arbejdsgiver, som systematisk er ved at ødelægge en ellers god arbejdsplads.

DE ER:

- en arbejdsgiver, som forstår, at samarbejde resulterer i forøget produktivitet
- en arbejdsgiver, som forstår at værdsætte gode medarbejdere

Lønidé: markedsniveau.

Tiltrædelse efter aftale.

Henvendelse i form af stillingsbeskrivelse og ønsket ansøgerprofil sendes til:

Postbox BBC boxnr. 271

Vesterbrogade 208

1800 København V

Med venlig hilsen

PROSA-medlemmer ansat på Kommunedata I/S«

Annoncen blev omtalt i Politiken for den 20. maj 1985, hvor bestyrelsesmedlem Kurt Grams udtalelser gives således:

».....

Annoncen er et nødskrig. Der her bliver Kommunedatas død. Det er en god virksomhed, der bliver kørt i sæk. Vi har et lønfeberslæb på mindst 10 procent, og Kommunedata kan ikke leve med den udskiftning af medarbejdere, der er i øjeblikket. Han er ansat i Kommunedata Aalborg og har en månedsløn på 14.000 kr. Markedsprisen er mindst 4.000 kr. mere om måneden. Men problemet er nok, at vi har en politisk ledelse, siger han.

Ledelsen har tilbudt 2 procent plus halvanden de lønforhandling, der kører i øjeblikket.

.....«

I samme artikel udtalte Kommunedatas direk-

tør Heine Simoni Jørgensen, at direktionen ikke forstod, hvad man ville med annoncen i en ellers normal overenskomstsituation, men at det måske var meningen at påvirke virksomhedens repræsentantskab, som skulle have møde i samme uge.

Annoncen blev også omtalt i Berlingske Tiden for den 21. maj, hvor Niels Agger, der er fællestillidsmand, udtalte, at annoncen er den eneste måde, hvorpå man kan forklare ledelsen af Kommunedata, hvor alvorlig situationen er for de ansatte, og at man med de lave lønninger ikke er i stand til at udføre godt arbejde, men at det ville man aktionere for. Da aktionerne også giver Kommunedata et dårligt ry, ville man sende et forklarende brev til medlemmerne af repræsentantskabet. Direktør Heine Simoni Jørgensen udtalte, at virksomheden havde været nødt til at rette sig efter regeringens lønrammer, og at sagen for ham at se mest drejede sig om, at Prosa ville markere sig over for HK.

Virksomheden, som fandt, at annoncen var et overenskomststridigt kollektivt kampskridt, anmodede i skrivelse af 20. maj 1985 PROSA/KMD om afholdelse af fællesmøde den 21. maj 1985 kl. 10.00. Foreningen kvitterede for modtagelsen, men udeblev fra fællesmødet og meddelte kl. ca. 10.40, at det ikke var muligt at finde bestyrelsesmedlemmer til at deltage i fællesmødet. Virksomheden overbragte herefter samme dag foreningen en skrivelse, hvori man erklærede sig indforstået med, at fællesmødet i stedet afholdtes kl. 15. Det blev samtidig tilkendegivet, at såfremt der ikke blev givet møde, ville man betragte udeblivelse som vægring ved at deltage i et fællesmøde, hvilket er et brud på den gældende hovedaftale. Hertil svarede foreningen i en skrivelse samme dag, at man beklagede, at det ikke var muligt at deltage i et fællesmøde kl. 15. Der henvistes i øvrigt til, at fællesmøde ikke omtales i parternes hovedaftale, men derimod omtales et mæglingmøde, som skal afholdes snarest muligt, og at man var villig til at deltage i et sådant.

Der er ikke afholdt noget mæglingmøde.

Herefter indbragte klagerne ved klageskrift af 22. maj 1985 sagen for Arbejdsretten.

Under domsforhandlingen har klagerne nedlagt påstand om, at den i dagbladet Politiken og morgenavisen Jyllandsposten den 19. maj 1985 indrykkede annonce med overskriften »300 dygtige EDB-folk søger nye arbejdsgivere« kendes hovedaflestridig, og at der pålægges PROSA/KMD bod.

Indklagede har påstået frifindelse.

Der er enighed om, at annoncen ikke har ført til affolkning.

Der er afgivet forklaringer af Kurt Gram og Niels Agger, der begge var medlemmer af bestyrelsen for PROSA/KMD i 1985.

Kurt Gram har forklaret, at man var blevet bekendt med, at nogle menige medlemmer højst 10 ville indrykke annoncen, hvis ordlyd man ikke kendte. Derfor udsendte bestyrelsen pressemeddelelsen, som skulle give udtryk for bestyrelsens holdning. Han kan ikke huske, hvem der stod bag annoncen. Bestyrelsen har hverken støttet eller taget afstand fra annoncen.

Niels Agger har forklaret, at formålet med pressemeddelelsen, som han har medvirket til at udforme, var at komme annoncen i forkøbet. De i Berlingske Tidende refererede udtalelser er et meget kort sammendrag af et længere interview, hvori han forklarede, hvad han mente, at medlemmerne ville. Journalisten antog ham formentlig for et menigt medlem. Han kunne tilslutte sig medlemmernes opfattelse af, at de ansatte havde et lønkrav.

Klagerne har til støtte for deres påstande anført, at den indrykkede annonce var i strid med hovedaftalens § 1. Anvendelse af annoncer er et utraditionelt kollektivt kampskridt, som griber om sig. Der er ganske vist intet til hinder for også i annonceform at give udtryk for sine krav. Denne annonce går imidlertid videre, idet man søger at påvirke repræsentantskabet med en trussel om kollektivt at søge væk fra virksomheden. Dette er en utilbørlig pression for at opnå lønforhøjelse. Annoncen må derfor særligt på grund af sit formål anses for stridende mod fredspligten. Samtidig er annoncen udtryk for chikane.

PROSA/KMD er ansvarlig for annoncen. Bestyrelsen var vidende om annoncen uden at tage afstand fra den. Tværtimod søgte man at udbrede kendskabet til den ved bagefter at udtale sig til pressen uden at tilkendegive, at annoncen var overenskomststridig. Det må derfor antages, at foreningen har stået bag annoncen. I hvert fald har den udvist betydelig passivitet og må derfor under alle omstændigheder være ansvarlig.

Endvidere må foreningen være ansvarlig, fordi den ikke ville deltage i et fællesmøde og hermed forhindrede klagerne i at konstatere, om formålet var at affolke virksomheden. Det erkendes, at krav om afholdelse af fællesmøde ikke kan støttes på

arbejdsretslovens § 9, stk. 2, men en pligt hertil må følge af hovedaftalens § 1 sammenholdt med § 5, stk. 8.

Med hensyn til boden har klagerne anført, at det er væsentligst at få fastslået, at indklagede har handlet overenskomststridigt, men at der ikke er særlig grund til at lade boden bortfalde, navnlig ikke da der er et selvstændigt ansvar for vægring ved at deltage i fællesmøde.

Indklagede har til støtte for sin påstand anført, at det vil være en arbejdsretlig nyskabelse, hvis der pålægges ansvar for annoncer. Annoncer er ikke et kollektivt kampskridt. Det må være lovligt offentligt at give udtryk for sine synspunkter, og annoncen har ikke givet anledning til arbejdsstandsning eller affolkning. Det er heller ikke en utilbørlig pression, at de ansatte giver udtryk for en kritik af forholdene inden for den offentlige forvaltning. Det er blot et led i den offentlige debat.

I øvrigt kan PROSA/KMD ikke være ansvarlig for annoncen. Denne er hverken indrykket eller foranlediget indrykket af foreningen, men indrykning er foretaget af nogle medlemmer af foreningen. Bestyrelsen valgte at udsende sin egen pressemeddelelse.

Hvad angår spørgsmålet om fællesmøde, har indklagede anført, at der ikke bestod nogen pligt til at deltage i fællesmøde, men derimod i et mæglingsmøde, og det har man tilbudt virksomheden, som dog ikke ønskede at afholde mæglingsmøde.

Indklagede har endelig anført, at bod bør bortfalde, hvis foreningen findes ansvarlig.

Arbejdsretten skal udtale:

Der må gives klageren medhold i, at indrykkelser af en annonce i dagspressen efter omstændighederne kan være et overenskomststridigt kollektivt kampskridt. Den omhandlede annonce findes ikke at indeholde en opfordring til medlemmerne om at affolke virksomheden, men mere at give udtryk for utilfredshed med forholdene på arbejdspladsen, navnlig med lønforholdene. Selv om det ikke er sædvanligt at give udtryk for dette i en annonce, findes det dog ikke i sig selv at være overenskomststridigt. Annonceformål må antages at have været at udøve pression på virksomheden og dens ledelse for at opnå yderligere lønforhøjelse. Pressionen findes dog ikke at kunne betegnes som utilbørlig. Selv om annoncen ikke vil bidrage til at fremme et godt samarbejde og virke for rolige og stabile arbejdsforhold på tjenestestederne, finder retten dog ikke tilstrækkeligt grundlag til at anse

den for stridende mod § 1 i hovedaftalen mellem Kommunedata I/S og Foreningen PROSA/KMD.

Da annoncen således hverken efter sit indhold eller formål er overenskomststridig, findes der ikke anledning til at tage stilling til spørgsmålet, om foreningen har stået bag annoncen eller i øvrigt har været ansvarlig for den.

Parternes hovedaftale indeholder ikke en til § 10 i Hovedaftalen mellem Dansk Arbejdsgiverforening og Landsorganisationen i Danmark svarende bestemmelse om, at der i tilfælde af overenskomstbrud eller påstand herom skal afholdes fællesmøde, inden klage indbringes for Arbejdsretten, og en sådan pligt kan heller ikke udledes af principperne i § 1 og § 5, stk. 8 i parternes hovedaftale. Indklagedes undladelse af at deltage heri indebærer derfor ikke et overenskomstbrud.

Indklagede vil efter det anførte være at frifinde.

Sagens omkostninger for Arbejdsretten, 2.000 kr., findes efter omstændighederne at burde betales af hver part med halvdelen.

Thi kendes for ret:

Foreningen PROSA/KMD frifindes.

Sagens omkostninger for Arbejdsretten, 2.000 kr., betales af hver part med halvdelen.